

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітньо-професійна програма: Право

Мова навчання: українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри права та
методики викладання правознавства
Протокол № 2 від 14 вересня 2020 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Підприємницьке право
Викладач (-і)	Апаров Андрій Миколайович, д.ю.н., професор, професор кафедри
Профайл викладача (-ів)	https://law.sspu.edu.ua/main/zahalna-informatsiia/vykladachi-ta-spivrobotnyky
Контактний тел.	+38 095 260 11 88
E-mail:	atorney@i.ua
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

Анотація дисципліни

Викладання та вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» взаємопов'язане зі сферою правового регулювання підприємницької діяльності та використання господарсько-правових норм у практиці професійної юридичної діяльності. При цьому ґрунтується навчальна дисципліна на надбаннях господарсько-правової науки. Окреме значення для засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Підприємницьке право» має набуття студентами вмінь аналізувати положення (норми) чинного господарського (міжнародного та національного) законодавства, а також навичок їх практичного застосування.

В рамках предметних характеристик навчальної дисципліни особлива увага приділяється питанню окреслення та пошуку й опануванню ефективних шляхів, способів, засобів опанування теоретичних і практичних способів вирішення проблемних питань підприємницького права.

Курс розрахований на студентів 4 року навчання відповідного факультету на пряму підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

На забезпечення досягнення означеної мети спрямовані навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду.

Об'єктивні передумови для вивчення дисципліни пов'язані з комплексом соціально-економічних, державно-управлінських, державотворчих та нормативно-творчих процесів формування організованого устрою суспільного буття українського громадянського суспільства.

Удосконалення суверенної й демократичної державності та ринкової економіки України; ускладнення відносин у сфері вітчизняної економіки разом з наділенням різноманітних суб'єктів права свободою господарської діяльності з ознаками переваги диспозитивного принципу в регулюванні такої діяльності; динамізм та різноманітність господарських відносин; забезпечення державою соціальної орієнтації економіки України; потужні реформаційні процеси правового поля та деякі інші обставини

зумовлюють нагальну необхідність у підвищенні вимог до різногалузевих фахівців з правознавства щодо знань підприємницького права та господарського законодавства, а також практичних навичок застосування норм господарського законодавства у повсякденній правозастосовній практиці на різних рівнях.

Відтак, у процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи підприємницького права, а також наявні дискусійні й проблемні питання.

Навчальна дисципліна відноситься до вибіркових навчальних дисциплін підготовки профільних фахівців відповідного напрямку галузевої майстерності та за своїми змістом і формою взаємопов'язана з науково-теоретичними розробками інших як загальних навчальних дисциплін, так і профільно-галузевих (конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового, та деяких інших галузей права й законодавства).

Мета і завдання дисципліни

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є засвоєння студентами понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень чинного законодавства.

Зазначене предметно стосується сутності знань і навичок правового регулювання підприємницької діяльності та використання відповідних правових норм у практиці професійної юридичної діяльності.

На забезпечення досягнення означеної мети вивчення навчальної дисципліни спрямовані навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду тощо.

При викладанні курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми ставляться наступні завдання:

- надати студентам теоретичні знання щодо правового регулювання суспільних відносин нормами підприємницького права та нормами національного законодавства України, а також деяких інших держав;

- продемонструвати студентам в теоретичній та практичній площинах основні способи реалізації (використання/застосування) норм підприємницького права, а також основні юрисдикційні та неюрисдикційні способи й засоби захисту порушених прав, свобод та інтересів у відповідній сфері;

- навчити студентів застосовувати набуті знання з метою належного юридичного забезпечення сфери підприємницьких правовідносин.

У результаті вивчення дисципліни студенти мають

знати:

- основні поняття та теоретичні основи підприємницького права України;

- види і форми державного регулювання підприємницької діяльності;

- процедури державної реєстрації суб'єктів підприємництва та механізми реалізації їх діяльності на підставі ліцензування, патентування тощо;
- закономірності досягнення та реалізації законності і дисципліни в сфері підприємництва;
- теоретичні основи щодо правового титулу майна суб'єктів підприємництва;
- види господарських договорів, їх істотні умови та положення щодо порядку укладання, розірвання, внесення змін і доповнень;
- захист прав та законних інтересів суб'єктів підприємництва в суді;

вміти:

- здійснювати аналіз окремих видів правових документів (постанови, накази міністерств та відомств, нормативні акти органів місцевого самоврядування, локальні нормативні акти підприємств та організацій), які встановлюють норми підприємницьких правовідносин;
- розробити або скласти окремі види документів (господарський договір, претензійний лист, позовну заяву, основні положення статуту юридичної особи-суб'єкта підприємництва);
- розв'язувати юридичні ситуаційні завдання.

Формат дисципліни.

Обсяг та зміст навчальної дисципліни «Підприємницьке право» залежить від профілю підготовки (може виражатися у загальному вигляді, стисло або ж максимально широко).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий	Форма контролю
8	081 Право	4	вибіркова	залік

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття/ семінарські /лабораторні/індивідуальні	28
консультації	4
самостійна робота	64

Результати навчання

Формулювання результатів навчання для вибірових дисциплін зорієнтовано та базується на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання), спрямовано на їх деталізацію.

За результатами вивчення навчальної дисципліни за цією програмою суб'єкти повинні оволодіти необхідним рівнем програмних компетентностей (інтегральних, загальних, професійних (фахових)).

У процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи права й законодавства у сфері господарсько-правового регулювання суспільних явищ та процесів, а також наявні дискусійні й проблемні питання відповідної галузі.

Тематичний план вивчення дисципліни.

Інформаційно-програмний зміст та план лекційних занять навчальної дисципліни «Підприємницьке право» має наступний вигляд:

Модуль 1
Тема 1. Вступ до підприємницького права України
1. Системоутворюючі фактори підприємницького права. Предмет підприємницького права.
2. Метод підприємницького права.
3. Норми підприємницького права.
4. Становлення та розвиток підприємницького права: історичний екскурс.
5. Підприємницьке право як галузь права, як наука та навчальна дисципліна.
Тема 2. Джерела (форми) підприємницького права
1. Поняття та види форм (джерел) підприємницького права.
2. Підприємницьке законодавство України: поняття, ознаки, система, стан та перспективи розвитку.
3. Нормативно-правовий акт – основне джерело підприємницького права.
4. Міжнародні договори.
5. Судові рішення як джерела підприємницького права.
Тема 3. Підприємництво та некомерційне господарювання
1. Історія становлення, поняття, ознаки, види та функції підприємницької діяльності.
2. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.
3. Види і галузі підприємницької діяльності.
4. Правовий режим та базові засади здійснення підприємницької діяльності.
5. Обмеження та заборони щодо здійснення підприємницької діяльності.
6. Загальні умови організації та здійснення підприємницької діяльності.
7. Припинення підприємницької діяльності.
8. Суб'єкти підприємницької діяльності.
9. Поняття некомерційної господарської діяльності.
10. Суб'єкти некомерційної господарської діяльності.
11. Особливості правового режиму некомерційної господарської діяльності.
Тема 4. Публічне управління та регулювання підприємницької діяльності
1. Поняття публічного управління підприємницькою діяльністю.
2. Державна економічна політика. Господарське прогнозування та господарське планування.
3. Державне господарське регулювання. Державна регуляторна політика у сфері підприємницької діяльності.
4. Державний господарський нагляд (контроль), його заходи та порядок їх здійснення.
5. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності.
6. Управління підприємницькою діяльністю в державному та комунальному секторах економіки.
7. Управління підприємницькою діяльністю органами місцевого самоврядування: напрями та перспективи.
8. Співпраця держави/територіальної громади з приватним сектором економіки. Публічно-приватне партнерство.
Тема 5. Правовий статус суб'єктів господарювання
1. Суб'єкти господарювання: поняття, види, ознаки та правове становище.
2. Суб'єкти господарювання – юридичні особи (господарські організації).
3. Утворення суб'єктів господарювання. Державна реєстрація створення суб'єктів господарювання.
4. Припинення суб'єктів господарювання. Реорганізація та ліквідація суб'єктів господарювання. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання.
5. Правовий статус відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання-юридичних осіб (філій, представництв).
6. Представництва іноземних суб'єктів підприємницької діяльності.
7. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності.
Тема 6. Правовий статус окремих видів суб'єктів підприємництва
1. Правовий статус підприємства.
2. Правовий статус господарського товариства.

3. Правовий статус об'єднань суб'єктів господарювання.
Тема 7. Майнова основа підприємництва
1. Поняття правового режиму майна суб'єктів підприємництва та майнові відносини у сфері господарювання.
2. Склад та джерела формування майна суб'єктів підприємництва.
3. Власність і право власності.
4. Форми права власності.
5. Правові режими господарського відання та оперативного управління. Права на чужі речі.
6. Право довірчої власності та довірче управління майном.
7. Майновий стан та облік майна суб'єкта підприємництва.
8. Поняття ресурсів у сфері підприємництва.
Тема 8. Господарсько-правова відповідальність і захист підприємницьких прав та інтересів
1. Поняття правопорушення у сфері підприємництва та їх класифікація.
2. Поняття, ознаки, види, цілі, функції та механізм реалізації господарсько-правової відповідальності.
3. Господарські санкції та адміністративно-господарські санкції.
4. Підстави покладення господарсько-правової відповідальності.
5. Поняття, види (форми) та способи захисту підприємницьких прав та інтересів.
6. Адміністративний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.
7. Захист підприємницьких прав та інтересів судами: загальні положення.
8. Основні інститути процесуального права та їх значення для захисту прав і інтересів підприємництва.
9. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємницьких відносин органами нотаріату.
10. Особливості захисту прав та інтересів суб'єктів підприємництва в процесі виконавчого провадження.
11. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва Радою бізнес-омбудсмена.
12. Неюрисдикційний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.
Модуль 2
Тема 9. Вступ до Особливої (Спеціальної) частини підприємництва
1. Особлива (Спеціальна) частина підприємницького права.
2. Спеціальні правові конструкції підприємницького права: загальні положення.
3. Основні та допоміжні види і галузі підприємницької діяльності: загальні положення.
4. Спеціальні режими господарювання: загальні положення.
5. Загальні правила (умови) організації та здійснення підприємництва в окремих галузях економіки та в умовах спеціальних режимів підприємництва.
Тема 10. Інститут захисту економічної конкуренції (антимонопольно-конкурентне право)
1. Поняття конкуренції та конкурентних відносин.
2. Правові засоби антимонопольного регулювання. Природні монополії.
3. Відповідальність за антиконкурентні правопорушення. Недобросовісна конкуренція.
4. Порядок розгляду справ про антиконкурентні правопорушення.
5. Правовий статус Антимонопольного комітету України.
Тема 11. Інститут відновлення платоспроможності та банкрутства
1. Загальна правова характеристика інституту відновлення платоспроможності та банкрутства.
2. Правові механізми позасудового відновлення платоспроможності та його заходи.
3. Правова характеристика банкрутства.
4. Динаміка та учасники процедури банкрутства.
5. Правова характеристика судового відновлення платоспроможності.
6. Ліквідація у процесі банкрутства.
7. Особливості застосування законодавства про відновлення платоспроможності та банкрутство.
Тема 12. Підприємницьке договірне право
1. Зобов'язальні правовідносини в системі правових відносин. Поняття, юридична характеристика та види підприємницьких зобов'язань.
2. Динаміка підприємницьких зобов'язань.
3. Поняття, юридична характеристика, зміст та форма підприємницького договору.
4. Динаміка підприємницьких договорів.

5. Класифікація підприємницьких договорів та юридична характеристика їх окремих видів.
6. Інкотермс.
Тема 13. Правові засади організації та здійснення торговельної діяльності
1. Торговельна діяльність: історико-правові витоки становлення та розвитку, поняття, види, форми та суб'єкти.
2. Правові засади функціонування організованих ринків торгівлі. Правовий статус бірж.
3. Правові особливості використання підприємницьких договорів у торговельній діяльності (торгові договори).
4. Роздрібна торгівля та ресторанне господарство.
5. Публічне замовлення та публічні закупівлі.
6. Електронна комерція.
Тема 14. Правові засади організації та здійснення підприємницької будівельної діяльності
1. Поняття підприємницької будівельної діяльності, її види та окремі засоби публічного регулювання. Капітальне будівництво.
2. Учасники правових відносин у сфері будівництва.
3. Договірне забезпечення підприємницької будівельної діяльності та будівництва.
4. Правовий порядок забудови територій та здійснення будівництва.
Тема 15. Правові засади організації та здійснення сільськогосподарської діяльності
1. Поняття сільськогосподарської діяльності та її суб'єктів.
2. Правова характеристика суб'єктів сільськогосподарської діяльності окремих організаційно-правових форм.
3. Правові засади використання у сільськогосподарській діяльності природних ресурсів.
Тема 16. Правові засади організації та здійснення транспортної діяльності
1. Транспорт і транспортна система України. Поняття, види та суб'єкти транспортної діяльності.
2. Транспортна діяльність з перевезення вантажів та її учасники.
3. Транспортні договори.
4. Особливості правової відповідальності у сфері транспортної діяльності.
5. Транспортно-експедиторська діяльність.
Тема 17. Правові засади організації та здійснення фінансової діяльності
1. Фінансова діяльність та фінансові послуги: загальні положення. Договір про надання фінансових послуг.
2. Правові засади організації та здійснення фінансового посередництва. Банківська діяльність.
3. Правові засади організації та здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.
4. Правові засади організації та здійснення інших видів фінансової діяльності.
5. Юридична відповідальність у сфері фінансової діяльності.
Тема 18. Правові засади інвестування та інноваціонування підприємництва
1. Поняття, види та форми інвестицій та інвестиційної діяльності. Інвестиційний проект та інвестиційний договір.
2. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності.
3. Поняття, види та форми інновацій та інноваційної діяльності. Інноваційні проекти та інноваційні договори.
4. Правові засади та особливості здійснення іноземного інвестування.
Тема 19. Міжнародне економічне співробітництво та зовнішньоекономічна діяльність
1. Зовнішньоекономічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво України: загальні положення.
2. Правові засади і особливості організації та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
3. Договірне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Політика дисципліни

Навчальна робота студента організовується та здійснюється під керівництвом викладача та/або самостійно. Зокрема: здобувачі вищої освіти працюють з друкованим

інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти.

Під час навчального процесу беруться до уваги такі показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти: відповіді на питання плану практичного заняття під час заняття; доповіді з проблемних питань практичного заняття; участь в активних формах навчання на практичних заняттях; розробка тематичних презентацій і кейсів; публікація тез доповідей та участь у конференціях, написання наукових статей, есе, рефератів; відпрацювання тем пропущених практичних занять;

При вивченні дисципліни необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану основну та допоміжну навчальну та наукову літературу. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів; повною мірою долучатися до активних форм навчання.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Академічна доброчесність

Неухильне дотримання усіма учасниками навчального процесу норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка від 30 вересня 2019 р. № 420.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.

Взаємні зобов'язання учасників навчального процесу щодо академічної доброчесності полягають у наступному:

Студенти зобов'язані забезпечити повністю самостійне виконання всіх завдань і робіт і відмовитися від будь-яких дій, які можуть вплинути на об'єктивне оцінювання інших студентів.

Викладач зобов'язується забезпечувати повноту і справедливість усіх форм контролю, об'єктивність і неупередженість оцінювання. У разі встановлення факту плагіату студент отримує мінімальний бал. Якщо має місце надання однакових робіт декількома студентами всі вони отримують мінімальний бал незалежно від «першоджерела».

Усі завдання, передбачені робочою навчальною програмою та методичними вказівками, мають бути виконані у встановлений термін.

Система оцінювання та вимоги

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумуляція (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота		Контроль/залік	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
35	35	30	100

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені далі.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Конституція України.
2. Господарський кодекс України.
3. Цивільний кодекс України.
4. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. № 1906-IV.
5. Господарське право України: навчальний посібник. / А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – Т. 1. Загальна частина. – К.: КДАВТ ім. гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. – К.: Істина, 2016. – 452 с.
6. Господарське право України: навчальний посібник: у 2 т. / А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – Т. 2. Особлива (Спеціальна) частина. – К.: Державний університет інфраструктури та технологій. – К.: Істина, 2018. – 448 с.
7. Господарське право України: Навчально-методичний комплекс дисципліни / уклад.: А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – К.: КДАВТ. – Київ, 2016. – 108 с.
8. Господарське право : підручник : у 2 ч. – Ч. 1 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. – К. : КНЕУ, 2011. – 507 с.
9. Господарське право : підручник : у 2 ч. – Ч. 2 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. – К. : КНЕУ, 2011. – 501 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навчальний посібник. – 2-ге вид., змін. та доп. / О. М. Вінник. – К. : Правова єдність, 2009. – 766 с.
11. Щербина В. С. Господарське право: підручник / В. С. Щербина. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.

Інформаційні інтернет-ресурси:

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.president.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <http://www.me.gov.ua/>
5. <https://minjust.gov.ua/>
6. <http://www.dkrp.gov.ua/>
7. <http://www.scourt.gov.ua/>
8. <http://court.gov.ua/>
9. <http://www.reyestr.court.gov.ua/>